

5.6. Kamu Alımlarının ve Kullanım Hakkı Tahsislerinin Yeniliği, Yerleşmeyi ve Teknoloji Transferini Teşvik Edecek Şekilde İyileştirilmesi [2011/106]

KARAR ADI

2011/106 Kamu Alımlarının ve Kullanım Hakkı Tahsislerinin Yeniliği, Yerleşmeyi ve Teknoloji Transferini Teşvik Edecek Şekilde İyileştirilmesi

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 97/14 Kamunun Orta ve Uzun Vadeli Satın Alma Politikasına İlişkin Düzenlemeler
- 98/01 "Off-set" Anlaşmalarından Ülkenin Teknoloji Yeteneğini Yükseltme Yönünde Azami Yararın Sağlanması
- 2010/201 Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016
- 2010/202 2011-2013 Yıllarında Kamu Ar-Ge ve Yenilik Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar

SORUMLU KURULUŞ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

İLGİLİ KURULUŞLAR

- Avrupa Birliği Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlığı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- Maliye Bakanlığı
- Kalkınma Bakanlığı
- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- TÜBİTAK
- Kamu İhale Kurumu

GEREKÇE

Kamu alımları, dünyada çok sayıda ülkede olduğu gibi Türkiye’de de önemli hacimlere ulaşmaktadır. 2010 yılında sadece Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımların toplam tutarının yaklaşık 54 milyar TL’ye ulaştığı bilinmektedir.¹ Bu denli önemli bir alım gücüne sahip olan kamunun, bu alımları kapsamında yerli Ar-Ge ve yeniliği teşvik etmesi ülkemiz için stratejik bir fırsat teşkil etmektedir. Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS) 2011-2016 içerisinde de “*Kamu tedarik yönetim sisteminin Ar-Ge ve yenilik unsurlarını içerecek şekilde iyileştirilmesi*” stratejisi yer almaktadır. Ayrıca, ülkemizin ödemeler dengesine ilişkin makroekonomik politikaları kapsamında 2012 yılı programında özellikle kamu alımlarında yerli ürünlerin tercih edilmesinin sağlanacağı belirtilmektedir.

Ülkemizdeki mevcut durumda, kamunun mal alımlarına ilişkin hükümler Kamu İhale Kanunu altında yer almaktadır. Kamu İhale Kanunu, 63. maddesindeki %15 şartı hariç, yerli sanayinin tercih edilmesine yönelik herhangi bir hüküm içermemektedir. 63. maddesi ise, yerli sanayiye geliştirmede önemli bir katkı veya yerli Ar-Ge ve yenilik beklentisi sağlamamaktadır. Diğer yandan, mevzuattan kaynaklanan ciddi bir zorunluluk olmadıkça, kamu alımlarında hizmet özelindeki ihtiyaçlar ön planda tutulduğu için bunun ötesinde yerli sanayi üzerindeki etkisinin yeterince gözetilmediği görülmektedir.

¹ Ekonomi Bakanlığı'nın 13.12.2011 tarihli iletisi

Ancak kamu tedarikinde yerli Ar-Ge ve yenilik lehine daha stratejik bir yaklaşım yoluyla Türkiye'de üretilen ürünlerin maliyetlerinin düşürülmesi, teknoloji kazanımı yoluyla daha önce yurtiçinde üretimi söz konusu olmayan ürünlerin yurtiçinde üretilebilir olması ve yerli pazarın sıçrama tahtası olarak değerlendirilerek ihraç pazarlarında rekabet gücü kazanılması mümkün görülmektedir. Bunun için kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veya kamu kaynağı kullanan kurum ve kuruluşların yapacakları tüm ihalelerde yerli Ar-Ge ve yenilik katkısının gözetilmesi gerekliliği bir ihtiyaç oluşturmaktadır.

Ulusal yenilik ve girişimcilik sistemi kapsamında kamu tedariki uygulamaları, ekonomik büyümeye katkıda bulunacak Ar-Ge ve yeniliğe dayalı yeni piyasa oluşturulması veya olgunlaştırılması için de önem taşımaktadır. Dünya örneklerine bakıldığında özellikle öncelikli alanlarda ucuz olan teklif yerine yerli Ar-Ge ve yenilik kapasitesini artıran ve fikri mülkiyet haklarının ülkede kaldığı tekliflerin seçildiği izlenmektedir. Bu ve benzer uygulamalar ile kamunun alım gücü yerli Ar-Ge ve yenilik için stratejik nitelik taşıyan boyutta kullanılmakta ve kamunun yenilik ekosistemi içerisindeki yararı artırılmaktadır.

Kamu alımları kadar önem arz eden bir başka konu, enerji ile bilgi ve iletişim teknolojileri gibi sektörlerde lisans hakkı tahsislerinde de yeniliğin teşvik edilmesidir.

Tüm bu nedenlerle, özellikle kaldıraç etkisi yaratabilecek kamu alımlarında yerli Ar-Ge ve yenilik katkısının artırılmasını ve yerli üretim yetkinliklerinin geliştirilmesini gözeterek iyileştirmelerin kamu ihale mevzuatında yapılmasını sağlayacak bir çalışma grubunun oluşturulması gerekmektedir.

KARAR

Kamu ihale mevzuatı kapsamındaki kamu alımlarında ve UBTYS 2011-2016'da yer alan öncelikli sektörlerde kullanım hakkı tahsislerinde yeniliği, yerleşmeyi ve teknoloji transferini teşvik edecek şekilde düzenlemelerin yapılmasına yönelik ilk aşamada Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı başkanlığında Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, TÜBİTAK ve Kamu İhale Kurumu'nun katılımıyla bir çalışma grubu oluşturulmasına ve çalışma sonucunda belirlenen mevzuat değişikliği önerilerinin BTYK'nın 24. toplantısında Yüksek Kurul'un onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Çalışma grubu ihtiyaca bağlı olarak alt çalışma grupları kurabilir. Ayrıca, çalışma grubu gündemle ilgili gördüğü kurum temsilcilerini veya kişileri davetli statüsünde çalışma grubu toplantılarına veya alt grup çalışmalarına davet edebilir (Örneğin, kullanım hakkı tahsislerinde teknoloji transferinin teşvik edilmesine yönelik konuların görüşülmesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın davet edilmesi).